

AFKORTINGEN

ANB	Agentschap voor Natuur en Bos
BBP	Bruto binnenlands product
BWK	Biologische waarderingskaart
BZV	Biochemisch zuurstofverbruik
CZV	Chemisch zuurstofverbruik
E15	Waterkwaliteitsscenario Europa 2015
E27	Waterkwaliteitsscenario Europa 2027
EPB	Energieprestatie en binnenklimaat
EPC	Energieprestatiecertificaat
EPR	Eenmalige perceelsregistratie
ER	Scenario Europa - 'referentie'
ES	Scenario Europa - 'scheiden'
EV	Scenario Europa - 'verweven'
GHG	Gemiddelde hoogste grondwaterstand
G-IHD	Gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen
GLG	Gemiddelde laagste grondwaterstand
IHD	Instandhoudingsdoelstellingen
IVON	Integraal Verweings- en Ondersteunend Netwerk
KMI	Koninklijk Meteorologisch Instituut
LARCH	Landscape Ecological Analysis and Rules for the Configuration of Habitat
MAP 3	Mestactieplan III
MINA-PLAN	Milieubeleidsplan
MIRA	Milieurapport
MIRA-S	Milieurapport: scenario's
PDPO II	Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling II
R	Referentiescenario
R15	Waterkwaliteitsscenario referentie 2015
RE	Reproductieve eenheid
RR	Scenario referentie - 'referentie'
RS	Scenario referentie - 'scheiden'
RSV	Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen
RV	Scenario referentie - 'verweven'
S	Scenario 'scheiden'
SELES	Socio-Economisch Landbouweffecten Evaluatiesysteem
V	Scenario 'verweven'
V.I.S.	Vis Informatie Systeem
VEN	Vlaams Ecologisch Netwerk
VLAREM	Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning

BEGRIPPEN

A

Akker: landgebruiksklasse in het RuimteModel Vlaanderen met alle akker opgenomen in de eenmalige perceelsregistratie (EPR), zonder een natuurgerichte beheerovereenkomst (definitie in het kader van de Natuurverkenning en de Milieuverkenning 2030).

Akker met natuurdoelen: landgebruiksklasse in het RuimteModel Vlaanderen met alle akker met een natuurgerichte beheerovereenkomst (definitie in het kader van de Natuurverkenning en de Milieuverkenning 2030).

Akker met milieudoelen: landgebruiksklasse in het RuimteModel Vlaanderen met alle akker met een milieugerichte beheerovereenkomst of een milieugericht beheer (definitie in het kader van de Natuurverkenning en de Milieuverkenning 2030).

Arrondissement: administratieve indeling binnen een provincie, die meerdere gemeenten omvat.

B

Barrière: elk object dat de verplaatsing van een individu van de ene naar de andere plek beperkt.

Beheerovereenkomst: contractuele beheerafpraak tussen landbouwers en de overheid met als doel natuurwaarden te behouden of te laten ontwikkelen in bepaalde door landbouwers gebruikte percelen tegen een financiële vergoeding.

Bekken: het gehele gebied dat op een rivier afwatert.

Beleidsinstrumenten: concrete en specifieke vormen van interventie waarmee overheden trachten het gedrag van doelgroepen te beïnvloeden via juridische, economische of communicatieve prikkels. Naast deze gedragsbeïnvloedende beleidsinstrumenten zijn er ook nog 'directe' beleidsinstrumenten, bijvoorbeeld infrastructuurwerken, waarmee de overheid zelf rechtstreeks op het terrein ingrijpt. Naast beleidsinstrumenten is soms ook sprake van 'ondersteunende instrumenten'. Ze omvatten activiteiten die de werking van een overheidsdienst ondersteunen, zoals personeelsbeleid, begroting en bestuurlijke organisatie.

Beroepslandbouw: alle akker en grasland opgenomen in de eenmalige perceelsregistratie (EPR), en waarvoor dus een inkomenssubsidie wordt aangevraagd door de landbouwer.

Biologische Waarderingskaart: inventarisatie en evaluatie van het biologische milieu. De inventarisatie gebeurt aan de hand van een vooraf gedefinieerde lijst van karterings-eenheden, die staan voor vegetatietypen, grondgebruik en kleine landschapselementen. De evaluatie is een *best professional judgement*, gebaseerd op zeldzaamheid, vervangbaarheid, kwetsbaarheid en biologische kwaliteit van de biotopen.

Biotoop: ruimtelijk min of meer homogeen gebied met van de omgeving afwijkende levensomstandigheden, bewoond door een bepaalde levensgemeenschap; woon-gebied van een groep organismen.

Bos met bosbeheer: landgebruiksklasse in het RuimteModel Vlaanderen met alle bos (behalve moerasbos) en park buiten erkend of aangewezen reservaat, natuurgebied in beheer door de Vlaamse overheid of terreinbeherende natuurverenigingen of militair domein met natuurprotocol (definitie in het kader van de Natuurverkenning 2030).

Bos met natuurbeheer: landgebruiksklasse in het

RuimteModel Vlaanderen met alle bos (behalve moerasbos) dat in de eerste plaats beheerd wordt in functie van natuur (erkend of aangewezen reservaat, natuurgebied in beheer door de Vlaamse overheid of terreinbeherende natuurverenigingen en militair domein met natuurprotocol) (definitie in het kader van de Natuurverkenning en de Milieuverkenning 2030).

Bosbeheerplan: Een beperkt bosbeheerplan is een document met het geheel van maatregelen om de functievervulling van een bos te verwezenlijken, uitgaande van de bestaande toestand, de vooruitzichten en de nagestreefde doelstellingen. Een uitgebreid bosbeheerplan moet bijkomend ook in overeenstemming zijn met de criteria 'duurzaam bosbeheer'.

Bosgroep: duurzaam samenwerkingsverband tussen bosbeheerders binnen een bepaald gebied, met als doel de realisatie van de door het Bosdecreet opgelegde doelstellingen door een rationeler beheer mogelijk te maken.

Broeikasgas: gas dat de opwarming van de aarde bevordert. Elk broeikasgas heeft zijn eigen opwarmend effect, relatief ten opzichte van CO₂. Enkele voorname broeikasgassen met hun opwarmend effect of *global warming potential*: CO₂ (1), CH₄ (21), N₂O (310).

Bruto binnenlands product: de totale waarde van alle goederen en diensten die gedurende een bepaalde periode (meestal een jaar) in een land zijn geproduceerd.

Buitengebied: gebied waarin de open (onbebouwde) ruimte overweegt en waar een buitengebiedbeleid wordt gevoerd. Elementen van bebouwing en infrastructuur die in functionele samenhang zijn met de niet-bebouwde ruimte maken er onderdeel van uit en kunnen plaatselijk overwegen. Buitengebied is een beleidsmatig begrip uit het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.

C

CO₂-equivalent: meeteenheid gebruikt om het opwarmend vermogen (*global warming potential*) van broeikasgassen weer te geven. CO₂ is het referentiegas, ten opzichte waarvan andere broeikasgassen gemeten worden.

Code van de goede landbouwpraktijk: praktijkhandboek met tips, technieken en aanbevelingen waarmee individuele land- en tuinbouwers aan de slag kunnen om mee de basismilieukwaliteit te helpen respecteren.

D

Daggraden: cumulatieve som van de dagelijkse temperaturen boven 5°C. Een maat voor warmteaccumulatie. Bijvoorbeeld: het aantal daggraden voor 6 dagen aan 10°C is gelijk aan 3 dagen aan 15°C of 1 dag aan 35°C (30 daggraden).

Depositie: hoeveelheid van een stof of een groep van stoffen die uit de atmosfeer neerkomen in een gebied, uitgedrukt als een hoeveelheid per oppervlakte-eenheid en per tijdseenheid (bijvoorbeeld 10 kg SO₂/ha.jaar).

Derogatie: in het kader van het mestbeleid betekent dit een uitzonderingsregeling op de generieke bemestingsnorm van 170 kg N/ha uit dierlijke mest. De derogatie staat een bemesting toe hoger dan 170 kg N/ha.

Dispersiecapaciteit: de afstand die een soort kan afleggen om nieuwe habitatplekken te koloniseren. Voor planten is dit ook de afstand die kan afgelegd worden door het stuifmeel om andere planten te bevruchten.

Domeinbos: bos beheerd door het Agentschap voor Natuur en Bos.

E

Ecoprofiel: beschrijving van de ruimtelijke en kwalitatieve habitateisen van een fictieve soort, die model staat voor een reeks soorten met een vergelijkbare eisen. Het ecoprofiel bestaat uit: 1) habitatecoprofiel, 2) populatie-ecoprofiel (definitie in het kader van de Natuurverkenning 2030).

Ecosysteem: dynamisch complex van levensgemeenschappen van planten, dieren en micro-organismen en hun niet-levende omgeving. Samen vormen ze een functionele eenheid zoals een bos, of een valleigebied.,

Enmalige perceelsregistratie: registratie van alle landbouwpercelen waarvoor een inkomenssubsidie wordt aangevraagd door de landbouwer.

Effect: gevolg van een prestatie of output. Een effect kan verwijzen naar een situatieverandering in het beleidsveld, hetzij in de attitudes of gedragingen bij een doelgroep (gedragseffect), in de toestand van het milieu (milieu-effect) of in de toestand van de natuur (ecologisch effect).

Erkend natuurreservaat: privaat natuurreservaat dat, na advies van de Vlaamse Hoge Raad voor Natuurbehoud (indien nodig aangevuld door bijkomende adviezen), door de Vlaamse Regering erkend is op verzoek van de eigenaar en/of diegene die het gebruiksrecht heeft, mits beide hun toestemming geven, of op verzoek van de beheerder, mits de eigenaar ermee instemt. De voorwaarden voor de erkenning van natuurreservaten zijn opgenomen in het besluit van de Vlaamse Regering van 27 juni 2003 houdende de vaststelling van de voorwaarden voor de erkenning van natuurreservaten en van terreinbeherende natuurverenigingen en houdende toekenning van subsidies (B.S. 12/09/2003). De erkenning gebeurt op basis van een goedgekeurd beheerplan. Met de erkenning wordt het beheer van het gebied door de Vlaamse overheid financieel ondersteund. De erkenning is geldig voor 27 jaar.

Erkende terreinbeherende natuurvereniging: een privaatrechtelijk rechtspersoon waarvan de statuten het natuurbehoud en/of de natuurbescherming als hoofdzakelijk en onduubbelzinnig doel bepalen, die gebieden beheert als natuurreservaat en als dusdanig op grond van het Natuurdecreet en van het uitvoeringsbesluit van 29 juni 1999 wordt erkend.

Europa-scenario: milieuscenario waarbij meer middelen worden ingezet om drie middellangetermijndoelen van het Europese milieubeleid te halen: het 20-20-20-doelstellingenpakket rond energie en klimaat, de doelen van de Europese Kaderrichtlijn Water tegen 2027 en de verscherpte emissieplafonds voor potentieel verzurende stoffen, ozonprecursoren en fijn stof vanaf 2020.

Europese Kaderrichtlijn Water: Europese richtlijn 2000/60/EG tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid.

Evapotranspiratie: de gezamenlijke waterafgifte door bodem, vegetatie en hun samenstellende delen aan de atmosfeer.

G

Gebied met natuurbeheer: landgebruiksvorm in het RuimteModel Vlaanderen met alle natuur die in de eerste plaats beheerd wordt in functie van natuur (erkend of aangewezen reservaat, natuurgebied in beheer door de Vlaamse overheid of terreinbeherende natuurverenigingen en militair domein met natuurprotocol) (definitie in het kader van de Natuurverkenning 2030).

Grasland met natuurbeheer: landgebruiksklasse in het RuimteModel Vlaanderen met alle grasland dat in de eerste plaats beheerd wordt in functie van natuur (erkend of aangewezen reservaat, natuurgebied in beheer door de Vlaamse overheid of terreinbeherende natuurverenigingen en militair domein met natuurprotocol) (definitie in het kader van de Natuurverkenning 2030).

Grasland met natuurdoelen: landgebruiksklasse in het RuimteModel Vlaanderen met alle grasland met een natuurgerichte beheerovereenkomst (definitie in het kader van de Natuurverkenning en de Milieuverkenning 2030).

Grasland met milieudoelen: landgebruiksklasse in het RuimteModel Vlaanderen met alle grasland met een milieugerichte beheerovereenkomst of een milieugericht beheer (definitie in het kader van de Natuurverkenning en de Milieuverkenning 2030).

Grasland met natuurwaarde: landgebruiksklasse in het RuimteModel Vlaanderen met alle grasland opgenomen in erkend of aangewezen reservaat, natuurgebied in beheer door de Vlaamse overheid of terreinbeherende natuurverenigingen en militair domein met natuurprotocol, alle grasland met een natuurgerichte beheerovereenkomst en alle overige grasland met biologische waarde (biologisch waardevol of zeer waardevol volgens de biologische waarderingskaart) (definitie in het kader van de Natuurverkenning 2030).

Grasland met natuurwaarde zonder natuurbeheer: landgebruiksklasse in het RuimteModel Vlaanderen met alle grasland met biologische waarde (biologisch waardevol of zeer waardevol volgens de biologische waarderingskaart), dat niet opgenomen is in erkend of aangewezen reservaat, natuurgebied in beheer door de Vlaamse overheid of terreinbeherende natuurverenigingen en militair domein met natuurprotocol, noch onder een natuurgerichte beheerovereenkomst valt (definitie in het kader van de Natuurverkenning 2030).

Groene ruimte: landgebruiksklasse in het RuimteModel Vlaanderen met alle bos, heide, moeras, kustduin, slik en schor en alle grasland met natuurwaarde en dit met of zonder natuurbeheer en alle akker met natuurdoelen (definitie in het kader van de Natuurverkenning 2030).

Grondwater: water beneden het grondoppervlak, meestal beperkt tot water onder de grondwaterspiegel.

Grondwaterstand: afstand tussen het maaiveld en het waterpeil in een peilput.

Grondwatervoeding: doorsijpeling van het bodemwater naar het grondwater.

Gunstige staat van instandhouding: volgens art. 1 van de Habitatrichtlijn heeft een habitatype een gunstige staat van instandhouding wanneer:

- 'het natuurlijke verspreidingsgebied van de habitat en de oppervlakte van die habitat binnen dat gebied stabiel zijn of toenemen,
- de voor behoud op lange termijn nodige specifieke structuur en functies bestaan en in de afzienbare toekomst vermoedelijk zullen blijven bestaan,
- de staat van instandhouding van de voor die habitat typische soorten gunstig is.'

Voor een soort wordt de staat van instandhouding als gunstig beschouwd wanneer:

- 'uit populatiedynamische gegevens blijkt dat de betrokken soort nog steeds een levensvatbare component is van de natuurlijke habitat waarin hij voorkomt, en dat vermoedelijk op lange termijn zal blijven,
- het natuurlijke verspreidingsgebied van die soort niet kleiner wordt of binnen afzienbare tijd lijkt te zullen worden,

- er een voldoende grote habitat bestaat en waarschijnlijk zal blijven bestaan om de populaties van die soort op lange termijn in stand te houden’.

H

Habitat: Een habitat is de leefomgeving van een bepaalde soort. De abiotische en biotische factoren van een habitat voldoen aan de eisen en toleranties die de soort stelt om te kunnen overleven, groeien en voortplanten.: Een soort kan verschillende habitats nodig hebben in de loop van een jaar of zijn levenscyclus.

Habitatgrootte: de potentiële oppervlakte habitat voor een populatie-ecoprofiel. Dit is het onderdeel van de oppervlakte beschikbaar habitat dat binnen de netwerken ligt gedefinieerd door de kenmerken (oppervlaktebehoefte en dispersiecapaciteit) van het populatie-ecoprofiel (definitie in het kader van de Natuurverkenning 2030).

Habitat van Europees belang of Europees belangrijk habitat: habitat vermeld in Bijlage I van de Habitatrichtlijn.

Habitat-ecoprofiel: de habitatspecificiteit van het ecoprofiel. Welke biotopen vallen binnen de habitat van het ecoprofiel (definitie in het kader van de Natuurverkenning 2030).

Habitatrichtlijn: Europese richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PB L 206 van 22/7/1992). Deze richtlijn streeft naar de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna die hiervan deel uitmaken.

Habitatrichtlijngebied: Speciale Beschermingszone aangegeven ter uitvoering van de Habitatrichtlijn. De gebieden hebben een van de volgende twee statuten: (1) een gebied dat door de Vlaamse Regering aan de Europese Commissie is aangemeld als potentieel gebied van communautair belang; of (2) een gebied dat, overeenkomstig de procedure van art. 4 van de Habitatrichtlijn, formeel aangeduid wordt als Speciale Beschermingszone nadat de Europese Commissie het op een lijst van gebieden van communautair belang geplaatst heeft.

Heide met natuurbeheer: landgebruiksklasse in het RuimteModel Vlaanderen met alle heide die in de eerste plaats beheerd wordt in functie van natuur (erkend of aangewezen reservaat, natuurgebied in beheer door de Vlaamse overheid of terreinbeherende natuurverenigingen en militair domein met natuurprotocol) (definitie in het kader van de Natuurverkenning en de Milieuverkenning 2030).

Heide zonder natuurbeheer: landgebruiksklasse in het RuimteModel Vlaanderen met alle heide die niet beheerd wordt in functie van natuur (dus geen erkend of aangewezen reservaat, natuurgebied in beheer door de Vlaamse overheid of terreinbeherende natuurverenigingen en militair domein met natuurprotocol) (definitie in het kader van de Natuurverkenning en de Milieuverkenning 2030).

I

Inflatie: stijging van het algemeen prijspeil, gemeten op basis van de prijsevolutie van een korf van consumptieartikelen en uitgedrukt in de index van de consumptieprijsen.

Instandhoudingsdoelstellingen: Om invulling te geven aan de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn stelt de Vlaamse overheid instandhoudingsdoelstellingen op voor het realiseren van een gunstige staat van instandhouding van Europees te beschermen habitats of soorten die in Vlaanderen voorkomen. Deze instandhoudingsdoelstellingen zullen doorvertaald worden naar doelstellingen per Speciale Beschermingszone (Vogel- of Habitatrichtlijngebied).

K

Kleine landschapselementen: lijn- of puntvormige elementen met inbegrip van de bijhorende vegetaties waarvan het uitzicht, de structuur of de aard al dan niet resultaat zijn van menselijk handelen en die deel uitmaken van de natuur zoals: bermen, bomen, bosjes, bronnen, dijken, graften, houtkanten, hagen, holle wegen, hoogstamboomgaarden, perceelsrandbegroeiingen, sloten, struwelen, poelen.

Klimaatontwikkelingsmodellen: statistische modellen die de klimaatomstandigheden omschrijven die de huidige verspreiding van de soort verklaart en die kunnen geëxtrapoleerd worden naar toekomstige klimaatomstandigheden.

Klimaatmodellen: wiskundige modellen die het klimaat beschrijven.

Klimaatverandering: is de verandering van het gemiddelde weertype of klimaat over een bepaalde periode. De verandering manifesteert zich het duidelijkst in een stijging of daling van de gemiddelde temperatuur en van de gemiddelde hoeveelheid neerslag.

Kritische last: hoeveelheid depositie die een ecosysteem gedurende een lange termijn kan verdragen zonder dat er veranderingen in de chemische samenstelling van bodem, water of vegetatie optreden die, volgens de huidige kennis, leiden tot schade aan dat ecosysteem.

Kustduin met natuurbeheer: landgebruiksklasse in het RuimteModel Vlaanderen met alle kustduin dat in de eerste plaats beheerd wordt in functie van natuur (erkend of aangewezen reservaat, natuurgebied in beheer door de Vlaamse overheid of terreinbeherende natuurverenigingen en militair domein met natuurprotocol) (definitie in het kader van de Natuurverkenning en de Milieuverkenning 2030).

Kustduin zonder natuurbeheer: landgebruiksklasse in het RuimteModel Vlaanderen met alle kustduin dat niet beheerd wordt in functie van natuur (dus geen erkend of aangewezen reservaat, natuurgebied in beheer door de Vlaamse overheid of terreinbeherende natuurverenigingen en militair domein met natuurprotocol) (definitie in het kader van de Natuurverkenning en de Milieuverkenning 2030).

L

Landbouw met milieu- en natuurdoelen: landgebruiksklasse in het RuimteModel Vlaanderen met alle grasland en akker met een milieu- of natuurgerichte beheerovereenkomst (definitie in het kader van de Natuurverkenning en de Milieuverkenning 2030).

Levensvatbare populatie: een populatie is levensvatbaar wanneer ze een grootte bereikt waarbij de uitsterfkans kleiner is dan 5 % in 100 jaar, ook zonder immigratie.

LARCH (Landscape Ecological Analysis and Rules for the Configuration of Habitat): een ruimtemodel dat de potentiële herstelkansen van soorten modelleert.

M

Macro-invertebraat: met het blote oog waarneembare ongewervelde waterorganismen (bv. slakken, bloedzuigers, larven van kevers, muggen of libellen,...).

Mestactieplan 3 (MAP 3): mestbeleid van kracht sinds 1 januari 2007.

Militair domein met natuurprotocol: zoals hier gehanteerd omvat deze categorie de terreinen met een militair gebruik (eigendom van het ministerie van Landsverdediging) en die beheerd worden door het Agentschap voor Natuur en Bos via een

samenwerkingsprotocol. De militaire functie primeert en stelt randvoorwaarden, maar de vaak unieke ecologische, en recreatieve/economische waarde wordt intussen erkend en navenant beheerd. Deze gebieden hebben niet noodzakelijk een bestemming van militair domein op het gewestplan.

Moeras met natuurbeheer: landgebruiksklasse in het RuimteModel Vlaanderen met alle moeras en moerasbos dat in de eerste plaats beheerd wordt in functie van natuur (erkend of aangewezen reservaat, natuurgebied in beheer door de Vlaamse overheid of terreinbeherende natuurverenigingen en militair domein met natuurprotocol) (definitie in het kader van de Natuurverkenning en de Milieuverkenning 2030).

Moeras zonder natuurbeheer: landgebruiksklasse in het RuimteModel Vlaanderen met alle moeras en moerasbos dat niet beheerd wordt in functie van natuur (dus geen erkend of aangewezen reservaat, natuurgebied in beheer door de Vlaamse overheid of terreinbeherende natuurverenigingen en militair domein met natuurprotocol) (definitie in het kader van de Natuurverkenning en de Milieuverkenning 2030).

N

Natura 2000: Europees netwerk van gebieden die door de EU-lidstaten werden aangewezen als Speciale Beschermingszone ter uitvoering van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn.

Natuurgebied: ruimtelijk afgebakend gebied dat belangrijk is voor het in situ behoud of herstel van de biodiversiteit. In de planologische betekenis worden hiermee gebieden aangeduid waar natuur de hoofdfunctie is.

Natuurontwikkeling: het geheel van maatregelen gericht op de creatie van voorwaarden voor het tot stand komen of het herstel van natuur in een bepaald gebied; een geheel of grotendeels spontaan verloopend proces waardoor levensgemeenschappen ontstaan met een hogere natuurwaarde dan die er aanwezig waren.

Natuurreservaat: terrein dat van belang is voor het behoud en de ontwikkeling van de natuur of voor het behoud en de ontwikkeling van het natuurlijke milieu en dat daarvoor door de Vlaamse Regering (bij delegatie: de Vlaamse minister van Leefmilieu) als natuurreservaat aangewezen of erkend is (Natuurdecreet, art.32 en verder). In natuurreservaten wordt via een aangepast beheer een natuurstreefbeeld behouden of ontwikkeld. Voor elk natuurreservaat ingesteld krachtens het Natuurdecreet wordt een beheerplan opgesteld dat de maatregelen vermeldt die voor het beheer en de inrichting getroffen worden.

Niet geregistreerde landbouw: landgebruiksklasse in het RuimteModel Vlaanderen met alle akker en grasland dat niet is opgenomen in de eenmalige perceelsregistratie van landbouwgronden en geen deel uitmaakt van erkend of aangewezen reservaat, natuurgebied in beheer door de Vlaamse overheid of terreinbeherende natuurverenigingen en militair domein met natuurprotocol (definitie in het kader van de Natuurverkenning en de Milieuverkenning 2030).

O

Open ruimte: landgebruiksklasse in het RuimteModel Vlaanderen met alle ruimte buiten bebouwing, bedrijventerrein, infrastructuur, zeehaven en luchthaven (definitie in het kader van de Natuurverkenning en de Milieuverkenning 2030).

Oppervlakte beschikbaar habitat: oppervlakte gecorrigeerd voor de draagkracht van het biotoop voor een bepaald

habitat-ecoprofiel. Deze oppervlakte is dus onafhankelijk van de kenmerken van het populatie-ecoprofiel. Bijvoorbeeld: een oppervlakte 1 ha bos heeft een beschikbare oppervlakte van 1 ha voor een generalist waarvoor de draagkracht 100 % en slechts 0,2 ha voor een specialist waarvoor datzelfde bos een draagkracht van 20 % heeft (definitie in het kader van de Natuurverkenning 2030).

Oppervlaktebehoefte: de oppervlakte habitat dat een reproductieve eenheid nodig heeft om tot voortplanting te komen (dit impliceert dat de nodige hoeveelheid voedsel, slaappleaats, nestplaats ... aanwezig is) (definitie in het kader van de Natuurverkenning 2030).

Outcome: synoniem van 'effect'. Soms ook in een meer strikte betekenis die enkel verwijst naar effecten in de zin van gedragsverandering bij doelgroepen. (zie ook: Effect)

Output: prestaties en producten die worden geleverd door de inzet van beleidsinstrumenten.

Ozonprecursor: voorloperstof, stof waaruit ozon ontstaat door inwerking van zonlicht. Stikstofoxiden en niet-methaan vluchtige organische stoffen zijn de belangrijkste ozonprecursoren.

P

Populatie-ecoprofiel: de oppervlaktebehoefte en dispersiecapaciteit van het ecoprofiel (definitie in het kader van de Natuurverkenning 2030).

Potentieel verzurende stoffen: zwaveldioxide, stikstofoxiden en ammoniak; het verzurende effect hangt af de neutralisatie door basen en de buffering in bodem en water.

Productiegrasland: landgebruiksklasse in het RuimteModel Vlaanderen met alle grasland opgenomen in de eenmalige perceelsregistratie (EPR), zonder een natuurgerichte beheerovereenkomst (definitie in het kader van de Natuurverkenning en de Milieuverkenning 2030).

R

Referentiescenario: het scenario waarbij het huidige beleid (2000-2006) wordt voortgezet (definitie in het kader van de Natuurverkenning en de Milieuverkenning 2030).

Reproductieve eenheid: een groep van een minimaal aantal dieren dat samen voorkomt en tot voortplanting komt. In zijn basisvorm bestaat een reproductieve eenheid uit een vrouwtje en een mannetje (definitie in het kader van de Natuurverkenning 2030).

Ruimteboekhouding: kwantitatieve taakstelling van de belangrijkste ruimtelijke functies na afweging van ruimtelijke behoeftes van maatschappelijke activiteiten in het RSV.

Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV): beleidsdocument, gepubliceerd in 1997, dat het kader aangeeft voor de gewenste ruimtelijke structuur in Vlaanderen. Het geeft een langetermijnvisie op de ruimtelijke ontwikkeling en is erop gericht samenhang te brengen in de voorbereiding, de vaststelling en de uitvoering van beslissingen die de ruimtelijke ordening aanbelangen. Het RSV heeft als tijdshorizon 2007 en omvat een aantal bindende bepalingen die van belang zijn voor onder andere het natuurbehoud.

S

Scenario: plausibele beschrijvingen van de toekomst op basis van 'als-dan'-veronderstellingen.

Scenario 'scheiden': landgebruiksscenario dat een strikte scheiding hanteert tussen de gebruiksvormen in de open ruimte, en die groepeert in ruimtelijk homogene clusters (terrestrische verkenning). Ontsnippering van waterlopen gebeurt prioritair in rivierenetwerken met soorten van Europees belang (aquatische verkenning).

Scenario ‘verweven’: landgebruiksscenario dat de zorg voor natuur integraal laat deel uitmaken van alle vormen van landgebruik, en waar de gebruiksvormen van de open ruimte ruimtelijk met elkaar worden verweven (terrestrische verkenning). Ontsnippering van waterlopen richt zich op de grotere verbindingen in het waterloppennetwerk (aquatische verkenning).

Schor: het hoger gelegen en begroeide gedeelte van de oevers van een tijrivier dat van dagelijks tot slechts enkele malen per jaar wordt overspoeld.

Slik: het gedeelte van de oever van een tijrivier dat bij vrijwel elk hoogwater overstroomt.

Soort van Europees belang, Vogelrichtlijnsoort,

Habitatrichtlijnsoort: soort vermeld in Bijlage I van de Vogelrichtlijn of in Bijlagen II, IV of V van de Habitatrichtlijn. (zie ook: Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn)

Speciale Beschermingszone: gebied dat door een EU-lidstaat werd aangewezen ter uitvoering van de Vogelrichtlijn of de Habitatrichtlijn. Binnen deze gebieden moeten de instandhoudingsmaatregelen worden toegepast die nodig zijn om de natuurlijke habitats en/of populaties van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen, in een gunstige staat van instandhouding te behouden of te herstellen. De Speciale Beschermingszones vormen in de lidstaten van de Europese Unie samen het Natura 2000-netwerk. (zie ook: Habitatrichtlijngebied en Vogelrichtlijngebied).

Standplaatscondities: het geheel van eigenschappen die bepalend zijn voor een plantensoort of een vegetatietype. Enkele voorbeelden zijn temperatuur, licht, beschikbaarheid van water, zuurstof en voedingsstoffen.

Stedelijk gebied: gebied waar intense ruimtelijke, culturele en socio-economische samenhang en verweving bestaat tussen verschillende menselijke activiteiten (wonen, diensten, werken ...), waar dichte bebouwing overheerst en waar het wenselijk is ontwikkelingen te stimuleren en te concentreren. Stedelijk gebied is een beleidsmatig begrip uit het RSV.

Stroomgebied: het gehele gebied dat op een stroom afwatert.

V

Verbond: plantengemeenschappen worden opgedeeld in een hiërarchische structuur, vergelijkbaar met de taxonomie bij soorten. De elementaire eenheid is de associatie, een plantengemeenschap met een betrekkelijk constante soortsamenstelling en een aantal kensoorten. Associaties worden gegroepeerd in verbonden, vervolgens in orden en tenslotte in klassen.

Verhang: het relatieve hoogteverschil van een waterloop uitgedrukt in m/m of %. In laag gelegen gebieden wordt het verhang vaak uitgedrukt in m/km of %.

Vermesting: het voedselrijker worden van het milieu,

waardoor de ecologische processen en de natuurlijke kringlopen verstoord worden; afhankelijk van de herkomst van voedingsstoffen wordt onderscheid gemaakt tussen interne en externe vermisting.

Versnippering: het uiteenvallen van structuren en hun organisatorische ordening. Bij versnippering van natuur gaat het om fragmentatie van het leefgebied voor soorten, waardoor soorten ten minste lokaal kunnen uitsterven. Versnippering uit zich in de afname van oppervlakten, de toenemende weerstand tussen die kleiner wordende oppervlakten door andere vormen van landgebruik, en meer algemeen in de toename van aantal en omvang van barrières.

Versteende ruimte: landgebruiksklasse in het RuimteModel Vlaanderen met bebouwing, bedrijventerrein, infrastructuur, zeehaven en luchthaven (definitie in het kader van de Natuurverkenning en de Milieuverkenning 2030).

Verzuring: de verhoging van de concentratie waterstofionen in bodem en water als natuurlijk proces of als gevolg van atmosferische deposities van zwavel- en stikstofverbindingen (zwaveldioxide, stikstofoxiden en ammoniak) of van veranderingen in de hydrologie of in de vegetatie.

Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN): samenhangend en ecologisch functioneel geheel van gebieden uit het Natuurdecreet waarbinnen een specifiek gebiedsgericht natuurbeleid wordt gevoerd. Het beleid is gericht op handhaving en ontwikkeling van hoogwaardige natuur waarbij de natuurfunctie bovengeschikt is aan andere functies. Het Vlaamse Regeerakkoord 2004-2009 voorziet de afbakening van 125.000 ha VEN tegen 2007.

Vlaams natuurreservaat: een natuurreservaat dat door de Vlaamse Regering, in uitvoering van het Natuurdecreet, wordt ‘aangewezen’ op gronden die het Vlaamse Gewest in eigendom of in huur heeft of die daartoe ter beschikking worden gesteld.

Vogelrichtlijn: Europese richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand (PB L 103 van 25/4/1979). Deze richtlijn streeft naar de instandhouding van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied.

Vogelrichtlijngebied: Speciale Beschermingszone aangewezen ter uitvoering van de Vogelrichtlijn, aangewezen bij besluit van de Vlaamse Regering van 17 oktober 1988 tot aanwijzing van Speciale Beschermingszones in de zin van artikel 4 van de Vogelrichtlijn. Dit besluit maakt een onderscheid tussen integraal beschermde en niet integraal beschermde Vogelrichtlijngebieden.

W

Waterhuishouding: de wijze waarop water in een bepaald gebied wordt opgenomen, zich verplaatst, gebruikt, verbruikt en afgevoerd wordt.